

POSTANOWIENIE

Dnia 4 grudnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner

w sprawie z powództwa A. B.
przeciwko Skarbowi Państwa - Wojewodzie [...] o ustalenie i zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 4 grudnia 2013 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 13 grudnia 2012 r.,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,
- 2) przyznaje adwokatowi Ł. T. od Skarbu Państwa Sądu Apelacyjnego kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) złotych, powiększoną o podatek VAT, tytułem udzielonej a nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu dla powoda.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 13 grudnia 2012 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację powoda A. B. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 14 maja 2012 r. w sprawie przeciwko Skarbowi Państwa - Wojewodzie [...] o ustalenie, że majątek ziemski położony w miejscowości Z. nie podpadał pod działanie dekretu z dnia 6 września 1944 r. Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego o przeprowadzeniu reformy rolnej oraz o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz 5 000 000 złotych z odsetkami. Oddalenie powództwa nastąpiło z powołaniem się na przedawnienie roszczeń, które nastąpiło dnia 5 czerwca 2000 r.; nie dopatrywał się także ani możliwości zastosowania w sprawie art. 160 k.p.a., ani zastosowania art. 5 k.c. Stanowisko Sądu pierwszej instancji podzielił Sąd Apelacyjny

W skardze kasacyjnej powód zarzucił wyrokowi Sądu Apelacyjnego naruszenie prawa materialnego, tj. art. 6 ustawy z dnia 15 listopada 1956 r. o odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkody wyrządzone przez funkcjonariuszy państwowych w związku z art. XXVI p.w.k.c. oraz art. 2 i 45 ust. 1 Konstytucji RP poprzez ich błędną wykładnię i przyjęcie, że stan zawieszenia biegu przedawnienia roszczenia powoda trwał tylko do dnia 4 czerwca 1989 r., a nie do dnia 1 marca 2010 r. (wyrok Trybunału Konstytucyjnego w sprawie P 107/08), jak też art. 6 powołanej ustawy w związku z art. 5 k.c. i art. 2 Konstytucji RP przez ich niezastosowanie i uwzględnienie upływu przedawnienia.

Skarżący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania z zasądzeniem kosztów. Pozwany wniósł o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie z zasądzeniem kosztów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga nie może zostać przyjęta do rozpoznania ze względu na brak przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi pełnomocnik powoda powołał się na występowanie istotnych zagadnień prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.). Nie sformułował ich jednak, ale przeszedł od razu do drugiej przesłanki umożliwiającej przyjęcie skargi, tzn. do potrzeby wykładni przepisów prawnych

(art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), zadając dwa pytania. Pierwsze o to, czy do czasu wydania przez Trybunał Konstytucyjny powołanego w podstawach skargi postanowienia z dnia 1 marca 2010 r. istniał stan niepewności w dochodzeniu roszczeń związanych z dekretem o reformie rolnej z 1944 r. i czy do tego czasu był zawieszony bieg przedawnienia roszczeń związanych z tym dekretem. Drugie pytanie dotyczy zaniechania legislacyjnego w zakresie uchwalenia ustaw reprivatyzacyjnych i niemożności powoływania się Skarbu Państwa na przedawnienie roszczeń jako nadużycie prawa.

Oba pytania (zagadnienia) są wadliwie sformułowane i uzasadnione, ponieważ różnice w poglądach judykatury co do administracyjnej lub sądowej drogi dochodzenia roszczeń nie mogą stanowić podstawy skargi kasacyjnej. W szczególności nie świadczą o stanie niepewności prawa. Podobnie nie mogą takiej podstawy stanowić deklaracje polityczne co do uchwalenia w przyszłości ustawy reprivatyzacyjnej. Zgodzić się należy ze skarżącym, że ustawa taka winna zostać uchwalona i to dawno, o czym wypowiedział się Sąd Najwyższy w wielu swoich orzeczeniach. Jednakże samo nieuchwalenie takiej ustawy nie daje podstaw do twierdzenia, iż podlega zawieszeniu bieg przedawnienia ogółu roszczeń majątkowych odnoszących się do majątków przejętych przez Państwo na podstawie obowiązujących dawniej i obecnie przepisów. Całkowicie niezasadne jest twierdzenie, że w każdej z takich sytuacji ma się do czynienia z nadużyciem prawa ze strony Skarbu Państwa, gdyż racje w sprawach reprivatyzacyjnych są nie tylko po stronie osób występujących z takimi roszczeniami, a często są po stronie Skarbu Państwa. Na niektóre z tych kwestii zasadnie zwrócił uwagę pozwany w odpowiedzi na skargę, przytaczając również potrzebne orzecznictwo Sądu Najwyższego.

W każdym razie, uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania w niniejszej sprawie nie odpowiada przesłankom, o których mowa w powołanym art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., który to przepis ma utrwalone, liczne orzecznictwo oraz jest obszernie omówiony w doktrynie. We wniosku nie zostały wskazane te przepisy, które miałyby być poddane wykładni oraz czego ta wykładnia miałaby dotyczyć ze względu na orzecznictwo i poglądy doktryny, wyjątkowo obszerne zarówno odnośnie do przedawnienia, jak konstrukcji nadużycia prawa. Dotyczy to podobnie

powołanych norm konstytucyjnych oraz przepisów dawnych i obecnych o odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkodę wyrządzoną przez funkcjonariusza publicznego (przy wykonywaniu władzy publicznej).

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, rozstrzygając o kosztach na podstawie art. 98 i art. 108 § 1 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. oraz §§ 19 i 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (jedn. tekst: Dz. U. 2013, poz. 461).